

MESLEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ (Veli-Öğretmen)

«Sağlıklı insan sevebilen ve çalışabilen kişidir»

S.FREUD

İçindekiler

1. Meslek Nedir?
2. Meslek Seçiminin Önemi ve Etkileri
3. Meslek Sahibi Olma Anlayışındaki Bazı Değişimler
4. Meslek Seçerken Doğru Karar Vermek İçin
5. Yetenekleri Keşfedebilmek
6. İlgilerin Farkına Varmak
7. Kişilik Özelliklerini Bilmek
8. Değerleri Belirleyebilmek
9. Bazı Mesleki Değerler
10. Peki Bunları Biliyor Muyuz?
11. Anne Babalar Olarak Neler Yapabilirsiniz?
12. Öğretmenler Neler Yapmalı?
13. Hazırlayan-Düzenleyen
14. Kaynakça

Meslek Nedir?

- Meslek;
bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı,
kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle
kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler
bütünüdür.

Meslek Nedir?

- Meslek sadece para kazanma amacı değildir.
- Meslek, aynı zamanda yeteneklerimizi değerlendirmek ve toplum içinde yer edinmek için de önemli bir araçtır.
- Meslek doğru bir kararla seçilmişse bu ihtiyaçların daha üst düzeyde karşılanmasını sağlayabilir.

Meslek Seçimi

- Meslek seçimi, bireyin meslekleri çeşitli özellikleriyle değerlendirip kendi ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda istenilir yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan bir mesleğe yönelmeye karar vermesidir.
- Meslek seçimi, hayat boyu devam eden deneyimsel ve gelişimsel bir süreçtir.
- Meslek seçimi konusunda gerçekçi ve doğru karara ulaşabilmek için bilinçli adımlar atmak şarttır.

Meslek Seçiminin Önemi ve Etkileri

- Sosyal Statü
- Yaşadığımız Ortam
- Toplumdaki Yer ve İnsan İlişkileri
- Ekonomik Gelir
- Aile Kurma ve Eş Seçimi
- Kendimize Ayıracak Zamanı

etkiler ve şekillendirir.

Meslek Sahibi Olma Anlayışındaki Bazı Değişimler

Eski

1. Bir meslekte bir ömür
2. Tek bir işe odaklanma
3. Sınırlı bir alanda uzmanlaşma
4. Belirlenmiş rol ve görev tanımları
5. Diploma-unvan -statü dengesi
6. "Devlet Kapısı" güvencesi
7. Var olanı sürdürme, belli kalıplara dayalı tutarlılık
8. Sabit iş yeri
9. Düzenli çalışma saatleri
10. Nitelikli tek bireye odaklanma

Yeni

1. Yaşam süresince birden fazla iş-alan-meslek değiştirme
2. Aynı anda birkaç işi yürütme
3. Pek çok alana aktarılabilir beceriler geliştirme
4. Dinamik, değişen rol ve görevler
5. Yaşam boyu eğitim, sürekli gelişim, değişim, uyum
6. Güvencenin az olduğu bir iş ortamına uyum sağlama
7. Girişimci, yenilikçi, yaratıcı olmaya prim verme
8. Bulduğum yer, iş yeri yerimdir
9. İş'in gerektirdiği esnek zamanlama
10. Uyumlu ekip çalışmasına odaklanma

Meslek Seçerken Doğru Karar Vermek İçin

- Kendini tanıma, bir insanın fiziksel özelliklerini, duygularını, düşüncelerini, istek ve gereksinimlerini, güçlü ve zayıf yönlerini, amaç ve değerlerini, yeteneklerini ve becerilerini tanıması, bilmesi ve bunların farkında olmasını ifade eder.

Meslek Seçiminde Önemli Olan Başlıklar

- Yetenekleri Keşfedebilmek
- İlgilerin Farkına Varmak
- Kişilik Özelliklerini Bilmek
- Değerleri Belirleyebilmek

Yetenekleri Keşfedebilmek

- Yetenek; Öğrenme gücü veya bir iş, görev ya da faaliyeti diğer insanlara göre daha başarılı ve daha hızlı bir şekilde yapabilme yetisidir.
- Her çocuğun yetenek alanı farklıdır.
- Yetenek genel olarak kalıtsaldır.

Yetenekleri Keşfedebilmek

- Çocuğun yeteneği olduğu alana ilgisi varsa ve çevresel koşulları bu ilgisini destekliyorsa çocuğun becerisi gelişecektir.
- Desteklenmeyen yetenek alanları zamanla körelirler.
- Herhangi bir alanda yetenekli olunabilir. Bu yetenekleri belirleme ve derecelendirmek için bilimsel ölçme testleri kullanılır. Sözel yetenek, sayısal yetenek, resim yeteneği, müzik yeteneği, spor yeteneği

İlgilerin Farkına Varmak

- Bir kimsenin, özel bir gayret sarfetmeden, dikkat ettiği, gözlemlediği, üzerinde durup düşündüğü ve zevk alarak yaptığı işlerdir.
- Birçok faaliyet arasından belirli birkaç faaliyeti sıklıkla tercih ediyorsak bu aktiviteler ve faaliyetlere ilgi duyuyoruz demektir.
- Bir faaliyet, görev ya da bir nesneye karşı duyulan sevmeye ya da sevmeme durumudur.

Kişilik Özelliklerini Bilmek

- Mesleki seçiminde kişilik özelliklerini bilmek, bireylerin kariyer seçimlerini daha bilinçli ve tatmin edici bir şekilde yapmalarına yardımcı olan önemli bir faktördür.
- Kişilik özellikleri, bireylerin ilgi alanlarını, değerlerini ve iş yapma tarzlarını belirler. Bu nedenle, kişilik analizi, bireylerin hangi mesleklerin kendilerine en uygun olduğunu anlamalarına yardımcı olur.
- Bu nedenlerle, mesleki rehberlik süreçlerinde kişilik özelliklerinin dikkate alınması, bireylerin kariyer yolculuklarında daha sağlıklı ve başarılı bir yönlendirme sağlamaktadır.

Değerleri Belirleyebilmek

- Bir kimsenin "Ben ne için çalışıyorum", "Mesleğimden, hayattan ne bekliyorum" gibi sorulara verdiği cevaplar o kişinin meslek değerini yansıtır.
- Bu cevaplar "Yeteneklerimi geliştirmek için", "Sevdiğim faaliyetleri yapıp mutlu olmak için" ya da "Çok para kazanıp zengin olmak için"... vb. olabilir.
- Değerlerini yakından tanıyan bir kimse, bunlara uygun iş ve pozisyonları kolaylıkla bulabileceği mesleklere yönelebilir ve eğitimi sırasında kendini o pozisyonların gereklerine göre yetiştirebilir.

Bazı Mesleki Değerler

- Ekonomik Kazanç
- Sosyal Güvence
- Toplumsal Saygınlık
- Liderlik
- Güçlü Olma
- Yardımseverlik
- Macera
- Üniforma Giymek
- Özel Yaşama Saygı
- Yalnız Çalışma
- Esnek Çalışma Saatleri
- Bağımsız Olma vb. sıralanabilir.

Peki Bunları Biliyor muyuz?

- Aileler çocuklarını koruma ve kollama adına her türlü desteği verirken aynı zamanda onların kararlarına da çoğu kez müdahale etmekte ve çocuklarını kendi arzu ve değerlerini yansıtan kararlara zorlamaktadırlar.
- Çocukların eğitim ve meslek kararı verirken en fazla anne ve babalarından etkilendiklerini unutmamalıyız.

Peki Bunları Biliyor Muyuz?

- Öğrenciler kendi istekleri ile ailelerinin beklentileri arasında bocalamakta, ya kendi isteklerinden vazgeçme ya da aileleriyle ters düşme gibi bir ikilemi yaşamaktadırlar.
- Bu ikilemi, ailelerinin isteklerini yerine getirerek çözmeye çalışan öğrencilerin de, üniversite yıllarında hatta sonraki yıllarda bile mutlu olamadıkları görülmüştür.

Peki Bunları Biliyor muyuz?

- Anne-baba çocuğun bazı yeteneklerini geliştirici ortamlar hazırlarken bazılarını ihmal edebilir hatta bastırabilir.
- Anne-babalar belli mesleklere karşı olumlu ve olumsuz tutumlarını çocuklarına aşılayabilir ve onların değerler hiyerarşisini oluşturabilir.
- Anne-baba çocuğun benlik kavramını biçimlendirmede başrolü oynamaktadır.

Anne Babalar Olarak Neler Yapabilirsiniz?

- Çocuklarınızla meslek seçimleri hakkında açık bir iletişim kurun. Onların ilgi alanlarını, yeteneklerini ve hedeflerini anlamaya çalışın.
- Çocuğunuz farklı meslekleri araştırmasını teşvik edin ve öğrendiklerini sizinle paylaşmasını sağlayın.
- Kendi iş yaşamınızı ve meslek seçiminizdeki deneyimlerinizi paylaşın. Bu, çocuklarınıza mesleklerin gerçekçi yönlerini gösterecektir.

Anne Babalar Olarak Neler Yapabilirsiniz?

- Çocuđunuzla farklı mesleklerin yapıldığı iş yerlerini ziyaret etmeye çalışın. Çevrenizde farklı mesleklerde çalışan tanıdıklarınızla randevu ayarlayın ve çocuğunuzun meslekleri yerinde gözlemlemesini sağlayın.
- Çocukların yeteneklerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için destek olun. Hobileri, kurslar veya kulüpler bu süreçte yardımcı olabilir.
- Çocuđunuzda gözlemlediğiniz güçlü yönleri çocuğunuzla paylaşın.

Anne Babalar Olarak Neler Yapabilirsiniz?

- Çocuđunuzla ileride nasıl bir yaşam tarzına sahip olmak istediği üzerine sohbet edin. Hayal ettiği standartlara ulaşması için bugün neler yapması gerektiğini belirleyin.
- Çocuğunuzun bugün yapması gereken görevleri belirli bir plan çerçevesinde yapması için teşvik edin.
- Çocuğunuzun seçimlerinde baskıcı bir tutum sergilemeyin. Çocuğunuz ile birlikte konuşarak onun için en doğru seçimi belirlemede rehber olun.

Anne Babalar Olarak Neler Yapabilirsiniz?

- Çocuklarınıza karar verme sürecinde eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri için fırsatlar sunun. Farklı mesleklerin avantajlarını ve dezavantajlarını tartışmalarına yardımcı olun.
- Çocuğunuzun kendisine güvenmesini sağlamak için olumlu geribildirimde bulunun ve onları cesaretlendirin.
- Aile içinde destekleyici bir ortam oluşturun. Hataların öğrenme fırsatları olarak görülmesini sağlayın.
- Çevrenizde meslek tanıtım günleri düzenleniyor ise çocuğunuzun bu organizasyonlara katılmasını teşvik edin.

Öğretmenler Neler Yapmalı?

- Öğretmenlerin, meslek seçim sürecinde öğrencileri desteklemek için kritik bir role sahiptirler. Öğrencilerin bilinçli ve bilgili meslek seçimleri yapabilmeleri için öğretmenlerin sağladığı rehberlik oldukça önemlidir.

Öğretmenler Neler Yapmalı?

- Bilgilendirme ve Farkındalık Yaratma

Öğretmenler, öğrencilerin meslek seçimi hakkında bilgi sahibi olmalarına yardımcı olmalıdır.

- İlgilendirme ve Yeteneklerin Keşfetmesine yardımcı olmak

Öğretmenler, öğrencileri gözlemleyerek onlara dönüt vermeli ve yönlendirme yaparak kendilerini daha iyi tanımalarına yardımcı olmalıdır.

Öğretmenler Neler Yapmalı?

- Aile İletişimi

Öğretmenler, ailelerle işbirliği yaparak öğrencilerin meslek seçim süreçlerine katkı sağlamalıdır.

- Kariyer Günleri ve Atölyeler

Öğretmenler, meslek seçiminde kullanılacak kaynaklar, atölye çalışmaları ve kariyer günleri gibi etkinlikler düzenleyerek öğrencilere fırsatlar sunmalıdır.

Öğretmenler Neler Yapmalı?

- Kişisel Örnek

Kendi kariyer yolculukları ve deneyimleriyle öğrencilere ilham vererek, olumlu bir rol model olmalıdırlar.

- Motivasyon

Öğretmenler, öğrencilerin potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yönelik teşvik edici bir tutum sergileyerek, kendilerine güven duymalarını sağlamalıdırlar.

Hazırlayan - Düzenleyen

Kadir KÜÇÜKBEZCİ – Psikolojik Danışman

Beni dinleyip zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

- Yeşilyaprak, B. (2012).
Mesleki Rehberlik ve Kariyer
Danışmanlığı: Kuramdan
Uygulamaya. (İkinci Baskı).
Ankara: Pegem Akademi.
- Meslek seçimi ile ilgili belge,
broşür, afiş ve dijital içerikler

Kaynakça